

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่งได้เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคมและการสื่อสารที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา บุคคลจากหลายสาขาวิชาชีพและธุรกิจได้อาศัยโอกาสที่มาจากความก้าวหน้าดังกล่าวนี้ในการขยายขอบเขตในการสื่อสารให้กว้างไกลออกไปมากยิ่งขึ้น โดยไม่หยุดอยู่แต่ภายในประเทศเพียงอย่างเดียวเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ ดังนั้นการเรียนรู้และเข้าใจในภาษาต่างประเทศจึงกลายมาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสำหรับการสร้างและแสวงหาโอกาสสำหรับบุคคลในยุคนี้ การติดต่อข้ามประเทศนั้นก็ยังมีอุปสรรคทางด้านความแตกต่างทางภาษาเข้ามาขวางกั้น ดังนั้นกลุ่มบุคคลดังกล่าวเหล่านี้จึงต้องแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางภาษาที่มีประสบการณ์และความสามารถเข้ามาช่วยให้การติดต่อเป็นไปได้สะดวกขึ้น

ด้วยเหตุนี้เองสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแปลจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลหรือองค์กรจากประเทศที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ผู้แปลจะต้องมีทักษะความรู้และความเข้าใจทั้งในภาษา วัฒนธรรมและประเพณีของประเทศนั้นๆ เป็นอย่างดี จึงจะสามารถทำการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับ (Source Language) ไปภาษาเป้าหมาย (Target Language) ที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด (Newmark, 1995, pp. 45-46)

ในวิชาชีพการแปลได้มีการแบ่งลักษณะของการถ่ายทอดความหมายออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรกคือ การแปล (Translation) เช่น การแปลบทความ เอกสาร หนังสือ และอีกประเภทหนึ่งคือการถ่ายทอดความหมายของภาษาผ่านการใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ หรือแม้แต่ท่าทาง ซึ่งถูกเรียกว่าการล่าม (Interpretation) ซึ่งทั้งสองสาขานี้จะต้องการความสามารถ ทักษะและความชำนาญที่แตกต่างกัน

แม้ลักษณะของนักแปลและผู้ล่ามจะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความหมายเหมือนกัน แต่กระบวนการทำงานระหว่างนักแปลและผู้ล่ามจะมีความแตกต่างกันให้เห็นอย่างชัดเจน คนุดสัน เคเบิล และเบค (Knudson, Cable & Beck, 1995) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ล่ามว่าเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งโดยอาศัยการถ่ายทอดความหมายผ่าน

ทั้งน้ำเสียง ท่าทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อทำหน้าที่ในการแปลและถ่ายทอดความหมายของภาษาออกมาให้เป็นไปตามธรรมชาติและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมายให้มากที่สุด

เช่นเดียวกันกับ ลอว์เลส (Lawless, 2009) ซึ่งได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการแปลและการล่ามเอาไว้ว่ามีกระบวนการทำงานที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนโดยการแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านการเขียนจากบทความ เอกสารหรือหนังสือต่าง ๆ ในขณะที่การล่ามเป็นการรับฟังและถ่ายทอดความหมายของคำเหล่านั้นออกมาเป็นภาษาพูด ซึ่งการล่ามดังกล่าวยังรวมไปถึงการถ่ายทอดภาษาสัญลักษณ์หรือท่าทาง (เช่น ภาษามือ) อีกด้วย

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1976, p. 210 cited in Roy, 2000, p. 24) เองก็ได้อธิบายถึงลักษณะในการล่ามว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นผ่านบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป โดยมีผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ 2 คนและผู้ทำหน้าที่ในการล่ามอีก 1 คน โดยบุคคลแรกเป็นผู้พูดเนื้อหาสำคัญต่าง ๆ หรืออาจเป็นบุคคลที่มีฐานะทางสังคมสูงกว่า ในขณะที่บุคคลที่สองเป็นผู้ที่ต้องกรรับฟังหรือผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าบุคคลแรก และบุคคลที่สามคือผู้ทำหน้าที่ในการล่ามซึ่งแอนเดอร์สัน ได้กล่าวว่าแต่ละบุคคลดังกล่าวมาแล้วจะมีบทบาทที่แตกต่างกัน

การล่ามเป็นการทำงานที่มีการกระทำกันอย่างทันท่วงที โดยล่ามจะต้องทำหน้าที่ของตนเพื่อผลประโยชน์ของบุคคลซึ่งต้องการจะเข้ามาสื่อสารผ่านกำแพงทางด้านภาษาและวัฒนธรรม (Pöchhacker, 2004)

ลักษณะการทำงานของล่ามนั้นจะอยู่ในรูปแบบของบุคคลที่สามซึ่งทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความหมายของคำพูดจากบุคคลที่หนึ่งซึ่งเป็นผู้พูดในสถานการณ์ต่าง ๆ ไปสู่บุคคลที่สองซึ่งเป็นผู้ฟังในสถานการณ์นั้น ๆ โดยทั่วไปแล้วหน้าที่ของผู้ล่ามจะดูเหมือนเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วการทำงานของล่ามนั้นมีความสำคัญมากในกิจกรรมนั้น ๆ เนื่องจากล่ามจะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความหมายให้บุคคลที่สองในสถานการณ์นั้น ๆ (ผู้ฟัง) เข้าใจได้ว่าได้รับฟังอะไรไปบ้าง ผู้ล่ามจึงถือว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างมาก (Roy, 2000)

การทำงานของล่ามจะแบ่งลักษณะออกตามประเภทและลักษณะงานที่ทำ ตั้งแต่การล่ามจับพลัน (Simultaneous Interpretation) การล่ามกระซิบ (Whispering Interpretation) และการล่ามแบบต่อเนื่อง (Consecutive Interpretation) (จงจิต ธรรมยุกติ, 2553) โดยการล่ามต่อเนื่องนั้นถือได้ว่าเป็นลักษณะทางการล่ามที่ถูกใช้อย่างยาวนานและเป็นที่นิยมมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการล่ามที่ทำให้สะดวกและมีความถูกต้องชัดเจนในการถ่ายทอดความหมายมากกว่าการล่ามประเภทอื่น

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของผู้ล่าเองก็มักจะไม่ได้เป็นไปอย่างถูกต้องและแม่นยำเสมอไปเนื่องจากอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นในระหว่างดำเนินการทำหน้าที่ได้ เช่น การถ่ายทอดความหมายที่ผิดพลาดไปจากความหมายดั้งเดิมเนื่องมาจากหลาย ๆ สาเหตุและปัจจัย ซึ่งความผิดพลาดดังกล่าวก็มีปรากฏให้เห็นอยู่หลายครั้งอันจะนำไปสู่ความเสียหายร้ายแรงได้ตามแต่รูปแบบและสถานการณ์ของความผิดพลาดเป็นกรณีไป โดยในบางโอกาสซึ่งกิจกรรมการล่าอาจจะกระทำกันอย่างไม่เป็นทางการมากนัก ความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาสำคัญในสถานการณ์นั้น ๆ อาจจะไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อทั้งผู้ล่าและผู้รับสารแต่อย่างใด แต่หากการถ่ายทอดความหมายของผู้ล่ามีความผิดพลาดต่อเนื้อหาสาระที่มีความสำคัญมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งตัวล่าและผู้ฟังได้

ตัวอย่างของกรณีความผิดพลาดในการล่า เช่น กรณีการล่ามบทเพลงการณัของตัวแทนจากประเทศซีเรียซึ่งได้เกิดความผิดพลาดขึ้นจากการถ่ายทอดเนื้อหาผิด อันก่อให้เกิดความเข้าใจผิดอย่างใหญ่หลวงในหัวข้อเกี่ยวกับการมีโรงงานนิวเคลียร์ภายในประเทศซีเรียซึ่งจัดการแถลงการณ์ขึ้นเมื่อปี 2007 อย่างไรก็ตาม เมื่อได้มีการศึกษาเนื้อหาของคำแถลงการณ์ในภาษาต้นฉบับอีกครั้งแล้วกลับพบว่าผู้นำแถลงการณ์ไม่ได้มีการกล่าวไว้ตามที่ล่ามได้ทำการล่ามออกมาแต่อย่างใด ทำให้องค์การสหประชาชาติได้ออกแถลงการณ์แก้ไขอย่างทัน่วงทีพร้อมทั้งดำเนินการลงโทษผู้ล่าซึ่งถ่ายทอดความหมายผิดพลาดอย่างเด็ดขาด นอกจากนี้ยังมีกรณีการล่ามในศาลในรัฐต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีจำนวนชาวต่างชาติอาศัยอยู่มาก การถ่ายทอดความหมายผิดพลาดของล่ามในศาลย่อมทำให้ความสามารถในการสื่อสาร ชัดเจนหรือเรียกชื่อความเป็นธรรมของผู้ต้องหาลดลงได้ (Hewitt, 1995)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าหน้าที่การทำงานของผู้ล่ามนั้นได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ไม่ใช่เพียงแค่ในเรื่องของการเมืองหรือทางธุรกิจเท่านั้น ผู้ล่าเองก็ได้เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความหมายทางศาสนาด้วย เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนชาวต่างประเทศที่ได้มีการย้ายถิ่นฐานจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่งได้มีการนำเอาศาสนาของตนเข้าไปสู่ประเทศนั้น ๆ ด้วย การแพร่หลายของศาสนาดังกล่าวจึงทำให้ต้องมีการนำเอาหลักธรรมคำสอนของศาสนานั้น ๆ เข้าไปมีอิทธิพลกับประเทศที่มีชาวต่างชาติย้ายถิ่นฐานเข้าไปด้วย เพื่อที่จะให้มีการถ่ายทอดความหมายของหลักคำสอนทางศาสนาจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาเป้าหมายในประเทศนั้น ๆ ได้ จึงกลายเป็นหน้าที่ของผู้ล่าที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในส่วนนี้

โดยเมื่อกล่าวถึงศาสนาแล้วประเทศไทยนั้นถือว่าเป็นประเทศทางพุทธศาสนา แต่ด้วยความแพร่หลายทางการติดต่อ สื่อสารและการคมนาคมแล้วทำให้มีศาสนาอื่น ๆ และกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ปรากฏให้เห็นในประเทศไทยมากขึ้น โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการศึกษาถึงจำนวนของประชาชนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทยเอาไว้เมื่อปีพ.ศ. 2551 พบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ 93.6% รองลงมาคือประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามที่ 5.4% และประชาชนที่นับถือศาสนาคริสต์อีก 0.9% จากจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศไทย 63,389,730 คน โดยอ้างอิงข้อมูลมากจากประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ซึ่งสำรวจไว้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบได้ว่าศาสนาคริสต์เป็นหนึ่งในศาสนาที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทยไม่น้อยในปัจจุบันเองก็ต้องมีการนำเสนอความหมายของหลักคำสอนเป็นภาษาไทยด้วย ดังจะเห็นจากการแปลบทพระคัมภีร์ไบเบิลซึ่งได้มีการแปลเป็นภาษาไทยเอาไว้หลายฉบับ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยที่คริสต์ศาสนิกชนโรมันคาทอลิกเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยครั้งแรก จนกระทั่งในปัจจุบันที่มีการตีพิมพ์พระคัมภีร์ฉบับแปลออกมามากมาย ไปจนถึงการเทศนาหลักคำสอนต่าง ๆ ในโบสถ์ทุก ๆ วันอาทิตย์หรือทุกวันที่มีเทศกาลสำคัญทางศาสนา ก็ได้มีการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยซึ่งทำให้ผู้ฟังหลักคำสอนดังกล่าวสามารถเข้าใจถึงเนื้อหาและซาบซึ้งในเรื่องราวที่ผู้นำการเทศน์ได้นำเสนออย่างถูกต้อง

อย่างไรก็ตามการเทศนาหลักคำสอนต่าง ๆ ของศาสนาคริสต์ภายในประเทศไทยนี้มักจะมี การเทศนาเป็นภาษาไทยเพื่อตอบสนองต่อประชาชนชาวไทยที่เป็นผู้นับถือศาสนาคริสต์ โดยในช่วงโอกาสพิเศษตามวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ อาจจะทำให้มีการจัดกิจกรรมการเทศนาขนาดใหญ่ที่มีความเป็นทางการมากขึ้น ซึ่งมักจะมีชาวต่างประเทศหรือผู้ที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในประเทศไทยซึ่งอาจจะไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้หรือสื่อสารได้แต่ยังไม่เทียบเท่ากับเจ้าของภาษา ในกรณีนี้เอง ล่ามจึงได้ถูกนำมามีส่วนร่วมในการเทศนาเพื่อช่วยทำการถ่ายทอดความหมายของบทเทศนาให้คริสตศาสนิกชนที่ไม่สามารถเข้าใจภาษาไทย ก็สามารถรับทราบถึงความหมายของบทเทศนาได้

ผู้ล่ามซึ่งต้องเข้ามามีบทบาทในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเพื่อถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่อีกภาษาเป้าหมายในที่นี้ จึงต้องทำหน้าที่ ๆ จะช่วยถ่ายทอดทั้งความหมายและความรู้สึกของหลักธรรมคำสอนทางศาสนาให้ผู้ฟังที่ไม่มีความรู้ในภาษาไทยอย่างลึกซึ้งหรือไม่สามารถสื่อสารหรือเข้าใจภาษาไทยได้ให้สามารถเข้าใจถึงเนื้อหาและความรู้สึกที่สื่อออกมาในคำ

เทศนานี้ให้ได้ เหมือนกับที่ผู้ฟังชาวไทยสามารถเข้าใจได้ โดยเนื้อหาในทางศาสนานั้นนับว่ามีความละเอียดอ่อน การถ่ายทอดความหมายทางศาสนาจึงต้องมีการกระทำละเอียดและรอบคอบไม่น้อยไปกว่าการทำหน้าที่ของผู้ล่ามในศาลหรือการล่ามในทางกฎหมายเลย ผู้ล่ามจึงควรจะมีทั้งความพร้อม ความเข้าใจ และการเตรียมตัวเป็นอย่างดี อีกทั้งควรจะต้องมีกลวิธีที่ช่วยในการดำเนินการล่ามให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมที่สุดด้วย โดยในกิจกรรมดังกล่าวนี้มักจะใช้การล่ามแบบต่อเนื่อง (Consecutive Interpretation) ในการช่วยถ่ายทอดความหมายจากภาษาไทยไปสู่ภาษาอังกฤษ

ผู้ล่ามนั้น ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการถ่ายทอดความหมายทางภาษาเท่านั้น แต่เป็นเหมือนบุคคลที่สามในกิจกรรมแต่ละครั้งซึ่งสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในกิจกรรมหรือการสนทนานั้น ๆ ได้ (Roy, 2000, p. 6) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเลือกใช้กลวิธีในการล่ามของผู้ล่ามที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความหมายของบทเทศนาจากภาษาไทยไปสู่ภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้ฟังที่เป็นชาวต่างประเทศสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเทศนาได้โดยอาศัยการล่ามแบบต่อเนื่อง จึงเป็นเรื่องมีความน่าสนใจและเหมาะแก่การศึกษา ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงกลวิธีที่ผู้ล่ามใช้ในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาไทยไปสู่ภาษาอังกฤษนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาในเรื่องของกลวิธีที่ผู้ล่ามใช้ในการถ่ายทอดความหมายของบทเทศนาในศาสนาคริสต์จากภาษาไทยไปเป็นภาษาอังกฤษโดยศึกษาจากบทเทศนาของข้าพเจ้าชาวคริสต์จักรซึ่งมีการใช้การล่ามแบบต่อเนื่องในระหว่างการเทศนานี้ด้วย และศึกษาถึงลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการล่ามต่อเนื่อง ซึ่งมีผลกระทบทำให้เนื้อหาในภาษาเป้าหมายแตกต่างไปจากภาษาต้นฉบับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์กลวิธีการล่ามแบบต่อเนื่องในระดับคำ วลีหรือประโยคโดยการล่ามต่อเนื่องจากบทเทศนาในภาษาไทยไปเป็นภาษาอังกฤษในกิจกรรมการเทศนาของชาวคริสต์ในประเทศไทย
2. วิเคราะห์ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการใช้กลวิธีการล่ามของผู้ล่ามทั้งในระดับวจนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องของกลวิธีการล่ามแบบต่อเนื่องในการล่ามจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในเรื่องของลักษณะการใช้กลวิธีการล่ามแบบต่อเนื่องในระดับคำ วลีหรือประโยคจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ไปจนถึงลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการล่าม

อันเนื่องมาจากการใช้กลวิธีการล่าม อันสามารถช่วยให้ผู้ศึกษาในด้านภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เน้นการศึกษาเรื่องของการล่าม สามารถทราบถึงลักษณะของกลวิธีการล่ามที่ปรากฏให้เห็น พร้อมทั้งสามารถเข้าใจถึงลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้กลวิธีดังกล่าว เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน หรือการปรับปรุงทักษะทางด้านการล่ามของตนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากลวิธีการล่ามต่อเนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในกิจกรรมการเทศนาในหัวข้อเรื่องของความจงรักภักดีซึ่งจัดโดยคริสตจักรความหวังและ โบสถ์ทางศาสนาคริสต์อื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในปีพ.ศ. 2551 ที่จังหวัดขอนแก่น
2. หน่วยของคำ วลีและประโยคที่ใช้ในการวิจัยนี้ซึ่งแบ่งตามช่วงการหยุดของผู้พูดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความถี่ทั้งสิ้น 467 ครั้ง
3. การแบ่งหน่วยการล่ามจะแบ่งตามจังหวะการล่าม 1 ชุด เมื่อผู้กล่าว ๑ จบและผู้ล่ามถ่ายทอดความหมายของส่วนนั้น ๆ จบลงแล้ว
4. ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้ล่าม เช่น อายุ เพศ ประวัติการศึกษาความสามารถทางภาษา และประสบการณ์ในการทำงานในการล่าม
5. การเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลผ่านการถอดเนื้อความในเทปบันทึกเสียงโดยไม่มีภาพหรือคำบรรยายประกอบแต่อย่างใด เนื่องจากเนื้อหาจากการฟังเป็นหลัก และบทความในการเทศนามาจากภาษาพูด ทำให้เนื้อหาทั้งหมดไม่ถูกต้องตรงตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษและภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การล่าม (Interpretation) หมายถึง การถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งที่มีการกระทำกันโดยการถ่ายทอดทางวาจา โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ที่ต้องการจะทำการติดต่อสื่อสารผ่านกำแพงทางด้านภาษาหรือวัฒนธรรม (Pöchhacker, 2004, p. 10)

การล่ามแบบต่อเนื่อง (Consecutive Interpretation) หมายถึง กระบวนการล่ามที่ทำการถ่ายทอดความหมายของผู้ส่งสารให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้โดยมีการแบ่งช่วงเวลาให้ผู้ส่งสารสามารถพูดจนจบเนื้อหาส่วนหนึ่งแล้วจึงเว้นช่วงให้ผู้ล่ามทำการแปลความหมายของประโยคหรือเนื้อหาที่กล่าวมานั้นให้แก่ผู้รับสารได้ทราบ (Russell, 2005)

ผู้ล่าม (Interpreter) หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ไม่เพียงทั้งถ่ายทอดความหมายของคำเท่านั้นแต่ยังต้องคงไว้ซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับภาษาดั้งเดิม โดยอาศัยการสื่อความหมายผ่านการพูด (Jones, 2002)

กลวิธีการล่าม (Interpretation Strategy) หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการถ่ายทอดความหมายของคำ วลี และประโยคในภาษาดั้งเดิมไปสู่อีกภาษาเป้าหมายโดยเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และความหมายในภาษาดั้งเดิมมากที่สุด ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้หมายรวมถึง กระบวนการถ่ายทอดความหมายอย่างตรงตัว และการถ่ายทอดความหมายแบบเอาความของลาร์สัน (Larson, 1984, อ้างถึงใน ดวงตา สุพล 2541, หน้า 12 – 15) กลวิธีในการล่ามซึ่งประยุกต์กลวิธีการล่ามของนิสกา (Niska, 1998) และ คานจิและชิยาบ (Khanji & Shiyab, 2000) เอาไว้ทั้งสิ้น 2 วิธีใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดความหมายแบบตรงตัว (Literal Interpretation) คือ การถ่ายทอดความหมายของผู้ล่ามโดยอ้างอิงจากภาษาดั้งเดิม โดยยึดการใช้คำที่เหมือนกับในภาษาดั้งเดิมทุกประการโดยไม่มีการสะเหนื่อหาใด ๆ ออกไปแต่อย่างใด

2. การถ่ายทอดความหมายแบบเอาความ (Non-literal Interpretation) คือ การถ่ายทอดความหมายของผู้ล่ามโดยมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในภาษาเป้าหมายไปบ้าง ทำให้เนื้อหาบางส่วนมีความแตกต่างจากภาษาดั้งเดิม แต่ยังสื่อความหมายได้สอดคล้องกับภาษาดั้งเดิม

2.1 กลวิธีที่ผู้ล่ามใช้ในการละเอาคำหรือวลีบางส่วนออกไปในภาษาเป้าหมาย (Omission) ทำให้เนื้อหาในภาษาเป้าหมายสั้นลง โดยไม่ความหมายโดยรวมไม่เสียไป

2.2 กลวิธีที่ผู้ล่ามใช้ในการสรุปความของเนื้อหาบางส่วนในภาษาดั้งเดิมออกมาในภาษาเป้าหมาย (Filtering) โดยเนื้อหาที่สรุปออกมายังคงได้ใจความสำคัญของเนื้อหาในต้นฉบับแต่จะมีความสั้นและกระชับมากกว่าต้นฉบับ

2.3 กลวิธีที่ผู้ล่ามใช้ในการแทนคำบางคำในภาษาดั้งเดิม ด้วยคำที่มีความหมายไม่เหมือนกันในภาษาดั้งเดิมเสียทีเดียว (Approximation) แต่ในรูปประโยคนั้นยังสามารถใช้สื่อความหมายได้ใกล้เคียงและสอดคล้องกับภาษาดั้งเดิม

2.4 กลวิธีที่ผู้ล่ามใช้เมื่อต้องการอธิบายคำในภาษาดั้งเดิม ซึ่งอาจเป็นคำเฉพาะหรือไม่มีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำนั้น ๆ ในภาษาเป้าหมาย (Explanation) หรือการอธิบายเพิ่มเติมเนื้อหาจากที่มีอยู่เดิมซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องในภาษาดั้งเดิมเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้น และมักทำให้เนื้อหาในภาษาเป้าหมายยาวขึ้นกว่าภาษาดั้งเดิม

2.5 กลวิธีที่นอกเหนือจากกรอบของกลวิธีที่กำหนดเอาไว้ข้างต้น (Other) ซึ่งพบว่าผู้ล่ามมีการนำมาใช้ในระหว่างการถ่ายทอดความหมายดังกล่าว

ข้อผิดพลาดในการล่าม หมายถึง การถ่ายทอดความหมายของผู้ล่ามที่ถ่ายทอดผ่านการใช้กลวิธีเพื่อให้ถ่ายทอดภาษาต้นฉบับออกมาสู่ภาษาเป้าหมายได้สมบูรณ์ แต่ความหมายที่ถ่ายทอดออกมามีความแตกต่างไปจากในภาษาต้นฉบับซึ่งมีผลทำให้เนื้อหาของภาษาต้นฉบับและภาษาเป้าหมายมีความแตกต่างกัน ซึ่งยังผลให้เนื้อหาในภาษาเป้าหมายไม่สามารถสื่อความหมายตามที่ภาษาต้นฉบับนำเสนอไว้ได้ หรือสื่อความหมายผิดเพี้ยนไป

1. ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่คำหรือวลีซึ่งปรากฏอยู่ในภาษาต้นฉบับออกไป โดยการละการถ่ายทอดความหมายของคำหรือวลีในภาษาต้นฉบับนั้น (Omission) และทำให้ความหมายโดยรวมในภาษาเป้าหมายแตกต่างไปจากภาษาต้นฉบับ

2. ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่มีคำหรือวลีปรากฏในเนื้อหาของภาษาเป้าหมาย ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาต้นฉบับ (Additions) และมีผลทำให้เนื้อหาในภาษาเป้าหมายแตกต่างไปจากภาษาต้นฉบับ

3. ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่คำหรือวลีในภาษาเป้าหมายถูกแทนที่ด้วยคำหรือวลีซึ่งมีความหมายแตกต่างไปจากภาษาต้นฉบับ (Substitutions) และมีผลทำให้เนื้อหาในภาษาเป้าหมายแตกต่างไปจากภาษาต้นฉบับ

การเทศนา (Preaching) หมายถึง การแสดงธรรมสั่งสอนในทางศาสนาคริสต์ โดยในงานวิจัยนี้ได้นำบทเทศนาที่มีใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องความจริงรักภักดี ในประเด็นหลัก 2 ประเด็น ได้แก่ เรื่องของความกตัญญูของบุคคลในสังคมในปัจจุบันและเรื่องของความกตัญญูของบุคคลสำคัญ

หน่วยการล่าม หมายถึง หน่วยซึ่งใช้แบ่งช่วงในการล่ามต่อเนื่อง โดยแบ่งตามจังหวะของการหยุดเมื่อผู้เทศน์กล่าวเนื้อหาส่วนหนึ่งจบและผู้ล่ามถ่ายทอดความหมายของเนื้อหาส่วนนั้นจบ ถือว่าเป็น 1 หน่วยการล่าม โดยระดับของหน่วยการล่ามจะแบ่งตามระดับของภาษาต้นฉบับ

หน่วยการล่ามระดับคำ หมายถึง หน่วยการล่ามที่ปรากฏว่ามีการใช้คำเพียงคำเดียวในหน่วยนั้นเท่านั้น

หน่วยการล่ามระดับวลี หมายถึง หน่วยการล่ามที่ปรากฏว่ามีการใช้คำหลายคำในการสื่อความหมาย แต่รูปแบบของการใช้คำยังไม่ถือว่าเป็นองค์ประกอบของการเป็นประโยคอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

หน่วยการล่ามระดับประโยค หมายถึง หน่วยการล่ามที่ปรากฏว่ามีใช้คำหลายคำในการสื่อความหมาย และมีส่วนประกอบของการเป็นประโยคอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

หน่วยการล่ำระดับวณะ (Discourse) หมายถึง หน่วยการล่ำที่ปรากฏว่ามีประโยคมากกว่า 1 ประโยครวมอยู่ในหน่วยเดียวกัน การศึกษาในระดับวณะในงานวิจัยฉบับนี้นั้นจะเน้นไปที่การศึกษาเนื้อหาในการล่ำของระดับวณะที่มีการรวมเอาเนื้อหาของการล่ำในหลาย ๆ หน่วยการล่ำเข้าไว้ด้วยกัน โดยอ้างอิงจากเนื้อหาของการล่ำในช่วงนั้น ๆ ว่า ผู้ล่ำกำลังกล่าวถึงเรื่องใดอยู่ และนำเอาเนื้อหาทั้งหมดในส่วนดังกล่าวมาศึกษาร่วมกันเป็น 1 หน่วยการล่ำ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University